

Laadunhallinta varhaiskasvatuksessa 2026

7.7 Laadunhallinnan tuen kansallista kehittämistä jatketaan

Arvioinnin keskeinen johtopäätös on, että varhaiskasvatuksen laadunhallinta on kehittynyt vajaassa kymmenessä vuodessa selvästi entistä järjestelmällisempään ja kansallisesti ohjatumpaan suuntaan. Varhaiskasvatustoiminnan systemaattinen arviointi kytkeytyy aiempaa vahvemmin osaksi organisaatioiden laadunhallintaa ja toiminnan kehittämistä. Tulosten perusteella piirtyy kuva, että monissa organisaatioissa lakisääteistä arviointivelvoitetta ei nähdä erillisenä tehtävänä vaan osana varhaiskasvatusorganisaation laadunhallintaa, pedagogista johtamista ja arjen toimintaa. Kokonaisuutena arviointi osoittaa, että varhaiskasvatuksen laadunhallinnalla on vahva perusta, jonka vahvuuksia ovat tavoitteellisuus, kehittämishalukkuus ja monipuoliset arviointikäytännöt.

Tulosten perusteella useimmat varhaiskasvatustoimijat ovat motivoituneita kehittämään edelleen laadunhallintansa kokonaisuutta. Varhaiskasvatuksen laadunhallintaa on tulosten perusteella tarpeen vahvistaa muun muassa siten, että selkeytetään vastuita ja rakenteita, kehitetään arviointitiedon keruuta ja hyödyntämistä sekä tuetaan toimintaa yhteisillä vuosikelloilla, suunnitelmilla ja ohjeistuksilla. Avovastausten perusteella näyttää siltä, että organisaatioissa, joissa nämä rakenteet ovat jo olemassa, laadunhallinnan arvioitiin toimivan hyvin. Lisäksi Valssin käyttöönotto ja vakiinnuttaminen näyttäytyvät keskeisenä välineenä laadunhallinnan yhtenäistämässä, arvioinnin näkyväksi tekemisessä ja yhteisen ammatillisen keskustelun vahvistamisessa.

Arvioinnin tulokset antavat suuntaa järjestäjille tarjotun laadunhallinnan ja arvioinnin tuen kansalliseen kehittämiseen. Varhaiskasvatuspalvelujen rakenteiden, kuten resursoinnin, henkilöstöratkaisujen ja toimintaympäristön, systemaattiseen arviointiin on syytä kehittää monipuolisia työkaluja. Järjestäjät ja palveluntuottajat tarvitsevat tukea paikallisen kehittämistyön suunnitteluun ja seurantaan mutta myös lasten ja huoltajien osallisuuden vahvistamiseen, arviointiprosessien keventämiseen ja päällekkäisten järjestelmien vähentämiseen. Karvin järjestäjille suunnattu tuki ja Valssi-järjestelmä ovat olemassa olevia ja vakiintuneita rakenteita, joilla tunnistettuihin kehittämistarpeisiin voidaan vastata.

Tukea tulee suunnata erityisesti pienille kunnille ja pienille yksityisille päiväkodeille, joiden laadunhallinta näyttäytyy hajanaisempana. Samalla laadunhallinnan tuen kehittämisessä on huomioitava arviointiin liittyvät riskit sekä kriteerien mahdolliset ohjausvaikutukset (ks. Paananen, 2017), kuten olemme myös Leikki varhaiskasvatuksessa yhteenvedossa tuoneet esiin (Karvi, 2025). Varhaiskasvatukseen tehdyt muutokset, esimerkiksi paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisen vapaaehtoistuminen, eivät ole vähentäneet tarvetta yhteisille rakenteille, vaan pikemminkin korostaneet tarvetta entistä johdetummalle, selkeämmälle ja pitkäjänteiselle laadunhallinnalle.